

วารสาร นาคบุตรปริทรรศน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

NARBHUTPARITAT JOURNAL

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2565 Vol. 14 No. 1 January - April 2022

Received: September 19, 2021

Revised: February 10, 2022

Accepted: April 25, 2022

วรรณกรรมมุขปาฐะ: สารัตถะนิทานพื้นบ้านไทยมุสลิม
ตำบลนาเคียน อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

Oral Literature: Essences of Thai Muslim Folk Tales in Nakian Subdistrict,
Muang District, Nakhon Si Thammarat Province

จุไรรัตน์ รัตติโชติ*

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

*ผู้ประสานงานหลัก (Corresponding Author) E-mail: Jurairat_rat@nstru.ac.th

Jurairat Rattichot*

Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมและศึกษาสารัตถะนิทานพื้นบ้านไทยมุสลิม ในตำบลนาเคียน อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามด้วยวิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูล 8 หมู่บ้าน ในพื้นที่ตำบลนาเคียน อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีประชาชนมุสลิมอาศัยอยู่เกินร้อยละ 80 ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบลูกโซ่ โดยคุณสมบัติผู้ให้ข้อมูลสำคัญต้องมีอายุ 40 ปีขึ้นไป เป็นชาวมุสลิมที่เติบโตและตั้งถิ่นฐานอยู่ในท้องถิ่นนั้นมาไม่น้อยกว่า 20 ปี เป็นผู้มีความสามารถ มีความคิดและความจำที่ดี และมีความรู้ในการเล่านิทานพื้นบ้านเป็นอย่างดี และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยผู้วิจัยเก็บรวบรวมนิทานได้จำนวน 55 เรื่อง ด้านสารัตถะของนิทานพื้นบ้านตำบล นาเคียน อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช มี 4 สารัตถะที่สำคัญ ประกอบไปด้วยสารัตถะความเชื่อเรื่องกรรม สารัตถะความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ สารัตถะที่เกี่ยวกับสถาบันครอบครัว และสารัตถะที่เกี่ยวกับสถาบันสังคม เรื่องราวในนิทานสะท้อนให้เห็นว่าชาวไทยมุสลิมในพื้นที่ตำบลนาเคียนให้ความสำคัญต่อหลักธรรมทางศาสนา และเคร่งครัดยึดมั่นในขนบธรรมเนียม ดำเนินชีวิตตามกฎเกณฑ์ที่เป็นบรรทัดฐานของสังคม ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญในการประพฤติปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวัน จึงได้สอดแทรกหลักธรรมคำสั่งสอนและแนวปฏิบัติตามหลักศาสนาไว้ในนิทาน จึงได้ใช้นิทานเป็นเครื่องมือในการอบรมสั่งสอนลูกหลาน หรือคนในสังคมอีกประการหนึ่ง

คำสำคัญ: วรรณกรรมมุขปาฐะ; นิทานพื้นบ้าน; สารัตถะ; นิทานพื้นบ้านไทยมุสลิม

Abstract

This research aimed to collect and study the essence of Thai Muslim folk tales in Nakian Subdistrict, Muang District, Nakhon Si Thammarat Province. The research used qualitative methodology and collected field data using non-participant observation, in-depth interviews, and focus groups. The researcher chose eight villages in Nakian Subdistrict, Muang District in Nakhon Si Thammarat Province to collect the data. All villages must have Muslim people, not less than 80 %. The researcher used snowball sampling to select the key informants. These key informants must be Muslim people over 40 years old and have settled in this locality for over 20 years. They must have the suitable ability with a good thinking process and memory and know how to tell folk tales. The research presented the data analysis results using descriptive analysis.

The research showed that there were 55 folk tales collected. The essences of Thai folk tales in Nakian Subdistrict, Muang District, Nakhon Si Thammarat Province were composed of 4 main issues: belief in Karma, belief in holy things, family institution, and social institution. The stories in the folk tales reflected that Thai-Muslim people in Nakian Subdistrict gave importance to religious dharmic principles and were strict with the convention. They conducted their daily life under the rules that were the social norm because it was vital to have good performance in daily life. They inset the dharmic principles, instructions, and religious practices into the folk tales. They used folk tales as a tool to teach and instruct their descendants or people in society.

Keywords: Oral literature; Folk tales; Essences; Thai Muslim folk tales

บทนำ

วรรณกรรมมุขปาฐะเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติที่บรรพบุรุษได้สั่งสมจดจำ และบอกเล่า สืบทอด ต่อ ๆ กันมา เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมและวิถีชีวิตของกลุ่มชน วรรณกรรมมุขปาฐะ จึงเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าควรแก่การเก็บรักษารวบรวม ศึกษาเผยแพร่สังเคราะห์และวิเคราะห์ เพราะ นอกจากจะเป็นสื่อให้รู้จักและเข้าใจวิถีชีวิตของมนุษย์แล้วยังเป็นการช่วยอนุรักษ์ ทำนุบำรุง และสืบทอดมรดก ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชนและสังคม ซึ่งจะยังประโยชน์อันไพศาลให้เกิดแก่สังคมอื่นอีกในอนาคตด้วย

การถ่ายทอดวรรณกรรมมุขปาฐะ “ส่วนใหญ่ผู้อาวุโสประจำหมู่บ้านจะเป็นผู้ถ่ายทอด ลูกหลานก็จะนำไปเล่า สืบต่อ เรียกว่าการต่อหนังสือ ซึ่งมีได้บันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร วรรณกรรมมุขปาฐะนั้นจะอยู่ได้นานเท่าไรก็ ขึ้นอยู่กับความสนใจที่ชาวบ้านมีต่อวรรณกรรมมุขปาฐะเรื่องนั้น” (Chumphon, 2015, p. 16)

นิทานเป็นวรรณกรรมมุขปาฐะประเภทหนึ่งที่มีความสนใจ เป็นเรื่องเล่าเกี่ยวกับเรื่องราว เหตุการณ์และ ความเป็นมาของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ใต้อาณัติของมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นจริงหรืออาจจะเป็นเรื่องที่แต่งขึ้น เช่น เรื่องราวเกี่ยวกับตำนาน ของสถานที่ต่าง ๆ โดยเล่าสืบต่อกันมาเพื่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน และได้สาระที่เป็นคติสอนใจ เช่น ความดี ความกตัญญู ความซื่อสัตย์ (Petchnok, 2009, p. 1) การเล่านิทานจึงเป็นวัฒนธรรมร่วมอย่างหนึ่งของคน ในสังคมเพียงแต่เนื้อหาที่นิทานตลอดจนวัฒนธรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเล่านิทานจะมีความแตกต่างกันไปในแต่ละ สังคม

จุดประสงค์ขั้นต้นของนิทานส่วนใหญ่ก็เพื่อตอบสนองความสนใจใคร่รู้ของมนุษย์และสนองความสนุกสนาน เพลิดเพลินยามว่าง ด้วยเหตุที่นิทานเป็นเรื่องเล่าที่มีตัวละคร ฉาก มีบรรยากาศ และแสดงวิถีชีวิตมนุษย์ได้ใกล้เคียงยิ่ง นิทานจึงเป็นเรื่องเล่าที่มนุษย์สนใจ ยิ่งเป็นเรื่องที่ผูกอย่างมีชั้นเชิง ดำเนินเรื่องตื่นเต้นโลดโผนก็ยิ่งชวนติดตามมากขึ้น ส่วนจุดประสงค์ขั้นสูงของนิทานก็คือการอบรม สั่งสอนหรือให้คติในการดำเนินชีวิตแก่มนุษย์ เช่น เรื่องความกตัญญู กตเวทิตา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และความซื่อสัตย์สุจริต กล่าวโดยสรุปก็คือการให้จริยธรรมและคุณธรรมแก่ผู้ฟัง (Damsri, 1996, p. 20) นิทานพื้นบ้านจึงมีความสำคัญมากในแง่ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่แสดงถึงความเป็นไปใน ชีวิตมนุษย์ รวมทั้งอารมณ์ ความคิด และความเชื่อ นิทานพื้นบ้านให้ความบันเทิงใจและสร้างสรรค์จินตนาการแก่ผู้ฟัง ดังนั้นเรื่องที่เล่าสืบต่อกันมานั้น จึงทำให้ผู้ฟังได้รับความพึงพอใจตลอดมาทุกยุคทุกสมัย (Nimmanhaemin, 1995, p. 20)

นิทานพื้นบ้านแต่ละประเภทมีบทบาทหน้าที่และบริบทที่เล่าต่างกัน สังคม นิทานจักร ๆ วงศ์ ๆ เป็นนิทาน เกี่ยวกับการผจญภัยของเจ้าหญิง เจ้าชาย มียักษ์ แม่มด ของวิเศษต่าง ๆ มักเล่ากันสนุก ๆ ให้เด็กได้ฟังและมักเป็น วัตถุติดในการแสดงละครของชาวบ้าน นิทานมุขตลก มักเป็นเรื่องของการได้ฝ่าฝืนข้อห้าม หรือการได้ล้อเลียน “บุคคลต้องห้าม” เช่น ผู้มีอำนาจ พระ แม่ น้องเมีย ฯลฯ หรือเป็นการสะท้อนความรู้สึกเกี่ยวกับภาวะเปื้อน ที่เครื่องครัดในสังคม จึงทำหน้าที่เป็นช่องทางระบายออกเพื่อลดความกดดันในจิตใจผ่านการได้หัวเราะ นิทานพื้นบ้าน มักมีนัยที่บ่งบอกความสัมพันธ์กับ “ท้องถิ่น” ทั้งที่เป็นบุคคลและสถานที่ซึ่งมีบทบาทในการอธิบายภูมินาม สร้างความ ภูมิใจและอัตลักษณ์ให้ท้องถิ่น ดังที่ Boonrit & Kamendongthong (2021, p. 3) ได้กล่าวว่า ลักษณะสำคัญของ นิทานคือเป็นเรื่องเล่าสืบทอดกันมา ไม่ปรากฏผู้แต่งและยุคสมัยที่แต่ง โดยมีการเล่าสืบต่อกันด้วยวาจาในรูปแบบ “มุขปาฐะ” ที่คนรุ่นหนึ่งเล่าสืบทอดให้คนอีกรุ่นหนึ่งฟัง เนื่องจากธรรมชาติของมนุษย์ต่างพอใจที่จะฟังเรื่องเล่าเพื่อ ความสนุกสนานเพลิดเพลินใจ ผ่อนคลายความตึงเครียดจากการทำงาน ชื่นชมวีรกรรมของบรรพบุรุษ และเพื่อใช้ในการ อบรมสั่งสอนศีลธรรมจรรยาให้ผู้คนประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในภาวะเปื้อนของสังคม

ตำบลนาเคียน อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นตำบลหนึ่งที่มีวรรณกรรมมุขปาฐะประเภทนิทาน พื้นบ้านที่น่าสนใจศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ตำบลนาเคียนถือเป็นชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท เพราะพื้นที่เป็นเขตติดต่อกับเขต เทศบาลนครนครศรีธรรมราช การปลูกสร้างบ้านเรือนกระจายอยู่ทั่วไป โดยส่วนใหญ่จะยึดแนวถนนสายหลักภายใน ชุมชน และจะตั้งอยู่ใกล้กับแหล่งสาธารณูปการภายในชุมชน เช่น โรงเรียน วัด โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชน

ตลาดนัด เป็นต้น บ้างก็อยู่กันเป็นกลุ่มบ้านและมีบ้านจัดสรรในบางหมู่บ้าน ประชาชนมีความเป็นอยู่สัมพันธ์ใกล้ชิดกัน มีวัดและมัสยิดเป็นศูนย์รวมของชุมชน โดยมีผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชนเป็นแกนหลัก ประชากรส่วนมากในตำบลนาเคียนนับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 97 ศาสนาพุทธร้อยละ 3 องค์การบริหารส่วนตำบลนาเคียน สนับสนุนกิจกรรมทางศาสนาประเพณีวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี คนเก่ง โดยกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายใต้วิสัยทัศน์ “คุณภาพชีวิตดี มีคุณธรรม สืบสานประเพณีและวัฒนธรรม สาธารณสุขปลอดภัย สภาพแวดล้อมน่าอยู่ ประชาชนมีส่วนร่วม พร้อมสู่ประชาคมอาเซียน” (Nakean Subdistrict Administrative Organization, 2021)

ชาวไทยมุสลิมได้อาศัยในพื้นที่แห่งนี้มาเป็นระยะเวลายาวนานจึงมีการส่งสมรรถกภูมิปัญญาทางด้านวัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิมไว้ หนึ่งในนั้นคือนิทานพื้นบ้านซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่สำคัญของชุมชนนี้ ในปัจจุบันการเล่านิทานให้ลูกหลานฟังก็ยังมีปรากฏอยู่แต่ก็ลดน้อยลงไปมากเมื่อเทียบกับในอดีตที่ผ่านมาเนื่องจากมีความบันเทิงประเภทอื่น ๆ เข้ามาแทนที่ ดังที่ Yoswarissakul (2017) ได้ให้ความเห็นว่า นิทานเป็นมรดกทางภูมิปัญญาที่มีคุณค่าต่อชีวิตของผู้คนในสังคมเป็นอย่างมากแต่ในปัจจุบันได้รับการสืบทอดน้อยลง เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงทางสังคม

สำหรับนิทานพื้นบ้านชาวไทยมุสลิมตำบลนาเคียนจะมีเนื้อเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมคำสอนในศาสนาอิสลาม เป็นเรื่องที่สะท้อนถึงอัตลักษณ์และคุณค่าของผู้คน ชุมชน และเอกลักษณ์ของชาติที่เล่าสืบทอดต่อกันมาเพื่อความบันเทิง สนุกสนานเบิกบานใจแล้ว ยังสามารถไขปัญหาข้อสงสัยต่าง ๆ ที่ชุมชนประสบพบเห็นอยู่ในชีวิตประจำวัน นิทานจึงเป็นส่วนหนึ่งที่แสดงให้เห็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนและสังคมนั้น วรรณกรรมท้องถิ่นย่อมสัมพันธ์กับฉันทลักษณ์และชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมของท้องถิ่นนั้น ๆ และส่งอิทธิพลให้กับสังคมต่อไปจนเป็นมรดกทางวัฒนธรรม

การศึกษานิทานพื้นบ้านชาวไทยมุสลิมจำเป็นต้องศึกษาถึงสารัตถะอันเป็นแก่นแท้ของนิทานพื้นบ้าน เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ และนำผลจากองค์ความรู้ที่เก็บรวบรวมและวิเคราะห์ไปใช้ในการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมทางวิชาการ กิจกรรมทางวัฒนธรรม ในสถานศึกษาระดับต่าง ๆ ในท้องถิ่น โดยอาศัยนิทานพื้นบ้านเป็นสื่อมาใช้ในการสอนเพื่อการต่าง ๆ เช่นนำเอานิทานพื้นบ้านมาเป็นสื่อในการส่งเสริมการพัฒนาจริยธรรม การปกครอง การศึกษา เศรษฐกิจ วัฒนธรรมพื้นบ้าน และสำหรับใช้เป็นสื่อเพื่อพัฒนาทักษะในการใช้ภาษา ทั้งทักษะการอ่าน การเขียน การพูด ตามสาระการเรียนรู้แกนกลางรายวิชาภาษาไทยที่ได้กำหนดเอาไว้ว่านักเรียนสามารถอ่านจับใจความจากนิทานพื้นบ้านได้ เล่านิทานพื้นบ้านของท้องถิ่น และสามารถนำข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง งานวิจัยชิ้นนี้นอกจากเป็นการอนุรักษ์ สืบสาน ต่อยอดแล้ว ยังเป็นการพัฒนาองค์ความรู้และถ่ายทอดความรู้นั้นให้แก่เยาวชนในโรงเรียน และชุมชน สอดรับกับแผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี พ.ศ. 2561-2564 ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเคียน และความต้องการของชุมชน เพื่ออนุรักษ์ มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ส่งผลให้ทุนทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นได้รับการอนุรักษ์ สืบสาน และต่อยอดอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืน หากไม่มีผลการศึกษาในครั้งนี้จะทำให้ชุมชนเสียโอกาสในการสร้างความเข้มแข็งทางสังคมจากทรัพยากรบุคคลอันทรงคุณค่าที่มีความรู้ในด้านนิทานพื้นบ้านมุสลิมที่ยังคงมีอยู่ไม่มากนัก และกำลังจะสูญหายไปเนื่องจากขาดการสืบทอด ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลนิทานพื้นบ้านในพื้นที่ตำบลนาเคียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อให้เยาวชนในท้องถิ่นในเรียนรู้มรดกภูมิปัญญานิทานพื้นบ้านของชุมชนโดยแท้จริง หากนิทานพื้นบ้านไทยมุสลิมได้มีการรวบรวม วิเคราะห์จัดเก็บอย่างเป็นระบบ จะเป็นการกระตุ้นจิตสำนึกให้เกิดการสงวนรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม โดยทรัพยากรบุคคลของชุมชน งานวิจัยนี้จึงสร้างองค์ความรู้พื้นฐานจากระดับบุคคลสู่ชุมชน และชุมชนเป็นผู้ใช้ผลประโยชน์ ซึ่งจะเป็นการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมได้อย่างยั่งยืน สร้างความมั่นคงเข้มแข็งแก่ชุมชนและประเทศชาติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อรวบรวมและศึกษาสารัตถะนิทานพื้นบ้านไทยมุสลิม ในตำบลนาเคียน อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ระเบียบวิธีการวิจัย

ในการศึกษานิทานพื้นบ้านชาวไทยมุสลิมในตำบลนาเคียน อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยจะดำเนินการค้นคว้าดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสามท่านได้แก่ รศ.ดร. บุญยงค์ เกศเทศ ผศ.ดร.ทำนอง วงษ์พุทธ และผศ.ดร.วรวรรณ ศรียาภัย และคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครศรีธรรมราช ได้ใบรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ เลขที่ใบรับรอง Hx-03/2563

1. ขั้นสำรวจและศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยการสำรวจและศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเอกสารต่าง ๆ เพื่อเป็นความรู้พื้นฐานในการเขียนงานวิจัย

2. ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant Observation) วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participation Observation)

สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพนี้ใช้การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม โดยสังเกตเพื่อรวบรวมข้อมูลไปใช้ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก คือ สังเกตการใช้ชีวิตประจำวัน การทำมาหากิน สภาพความเป็นอยู่ การปฏิบัติภารกิจอื่น ๆ ในชีวิตประจำวัน ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในชุมชนหรือสังคมนั้น สังเกตบริบทของชุมชน สภาพสังคม คือ ภาพรวมทุกแง่มุมที่สามารถประเมินหรือสังเกตเห็นได้ เช่น การตั้งบ้านเรือน มัสยิด โรงเรียน และสถานที่สำคัญในชุมชน ข้อมูลที่ได้ทั้งหมดจากการสังเกต ผู้วิจัยจดบันทึกและบันทึกภาพไว้เพื่อนำมาใช้ประกอบข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและจากการสังเกตและจดบันทึก เพื่อเป็นการตรวจสอบข้อมูลเรื่องเดียวกันจากหลายมิติหรือการตรวจสอบข้อมูลเรื่องเดียวกันจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย

2.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

การวิจัยนี้ได้ดำเนินการสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 25 คน ก่อนการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะสนทนาเพื่อสร้างความคุ้นเคยกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ แจ้งวัตถุประสงค์ และประโยชน์ของการวิจัย รวมถึงประเด็นในการสัมภาษณ์ โดยขั้นตอนแรกสร้างความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับผู้ที่มีความรู้ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการสัมภาษณ์ (Taylor, Bogdan & DeVault, 2016, p. 65) ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) โดยคุณสมบัติผู้ให้ข้อมูลสำคัญต้องเป็นผู้มีความสามารถ มีความคิดและความจำที่ดี จึงจะเป็นผู้ที่ถ่ายทอดนิทานพื้นบ้านของถิ่นนั้น ๆ ได้ ผู้วิจัยจึงกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญไว้ ดังนี้ 1) อายุ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญต้องมีอายุ 40 ปีขึ้นไป เพราะผู้ให้ข้อมูลที่อยู่ในวัยนี้ได้ใช้ชีวิตอยู่ในท้องถิ่นของตนมาเป็นระยะเวลานานย่อมที่จะรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ รวมทั้งนิทานพื้นบ้านที่ บรรพชนได้เล่าให้ฟังมาตั้งแต่เด็กแล้วนำมาถ่ายทอดให้รุ่นลูกรุ่นหลานฟัง จึงสามารถจดจำนิทานพื้นบ้านเหล่านั้นได้ดี และมีความรู้ในการเล่านิทานพื้นบ้านเป็นอย่างดี 2) เพศ ในการวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งเพศหญิงและเพศชาย 3) การตั้งถิ่นฐาน ผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นชาวมุสลิมที่เติบโตและตั้งถิ่นฐานอยู่ในท้องถิ่นนั้นมาไม่น้อยกว่า 20 ปี ทั้งนี้เพื่อให้ได้นิทานพื้นบ้านชาวไทยมุสลิมอย่างแท้จริง และ 4) ความสามารถในการใช้ภาษา ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกคนมีความสามารถในการใช้ภาษาสามารถเล่านิทานได้ตั้งแต่ต้นจนจบ มีความจำดี มีไหวพริบ มีความเต็มใจในการให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยใช้เวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 1-2 ชั่วโมง จนกว่าผู้วิจัยจะได้ข้อมูลครบคลุมตามแบบการ

สัมภาษณ์เชิงลึก และจะหยุดการสัมภาษณ์เมื่อข้อมูลมีความครบถ้วนหรืออิ่มตัว (Saturation) โดยพบว่าข้อมูลที่รวบรวมมาใหม่ไม่เกิดความแตกต่างจากเดิม ไม่มีข้อมูลใหม่ที่เพิ่มเติมจากข้อมูลเดิมที่ได้เล่ามา (Creswell & Creswell, 2018, p. 308) จึงถือว่าสิ้นสุดการสัมภาษณ์

ในการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยมีการบันทึกเสียงขณะที่สนทนา ควบคู่กับการจดบันทึกไปด้วย หากผู้ให้สัมภาษณ์รายใดที่ไม่ประสงค์ให้มีการบันทึกเสียงก็จะไม่มีการบันทึกเสียง แต่ใช้วิธีจดบันทึกอย่างเดียว โดยการเก็บข้อมูลภาคสนามพื้นที่ ตำบลนาเคียน อำเภอเมือง จ.นครศรีธรรมราช มีทั้งหมด 9 หมู่บ้าน ผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูล 8 หมู่บ้าน ที่มีประชาชนมุสลิมอาศัยอยู่เกินร้อยละ 80

2.3 ใช้การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

ใช้การสนทนากลุ่มกับผู้ที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป และมีความรู้ในการเล่านิทานพื้นบ้านออกมาเป็นเรื่องราว ผู้วิจัยกำหนดวัน เวลา และ สถานที่ในการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยสมาชิกในการสนทนากลุ่มมีประมาณ 5-7 คน โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะเจาะจง เพื่อที่จะหาข้อมูลที่ถูกต้องตรงประเด็นสำหรับตอบคำถามวิจัย ทั้งนี้ขณะที่มีการสนทนากลุ่มจะมีการบันทึกเสียง และมีผู้ช่วยวิจัย การจดบันทึกประเด็นต่าง ๆ หากการสนทนากลุ่มช่วงใดที่ผู้ร่วมสนทนาไม่ต้องการให้บันทึกเสียงก็จะไม่มีการบันทึก

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 นำข้อมูลที่บันทึกไว้มาถอดความออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร

3.2 นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมดจากการสัมภาษณ์ มาตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำมาศึกษาวิเคราะห์ตามขอบเขตเนื้อหาที่กำหนดไว้

3.3 ในส่วนของการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลถือว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพของงานวิจัย การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้นั้นเป็นขั้นตอนที่เกิดขึ้นหลังจากผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามกระบวนการข้างต้น ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลด้วยการตรวจสอบสามเส้า ด้วยการนำบทสัมภาษณ์เชิงลึกที่ถอดความและจัดหมวดหมู่รายบุคคลแล้วไปพูดคุยกับผู้ให้ข้อมูลหลักอีกครั้ง เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลหลักได้เพิ่มเติมข้อมูลที่ขาดหายไปขณะสัมภาษณ์ เพื่อสะท้อนว่าข้อมูลที่ได้นั้นมีความถูกต้องเที่ยงตรงเชื่อถือได้ ซึ่งวิธีการตรวจสอบดังกล่าวเป็นสิ่งยืนยันได้ว่าการวิจัยนี้มีความน่าเชื่อถือตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ

3.4 นำข้อมูลนิทานพื้นบ้าน ตำบลนาเคียน อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราชมาวิเคราะห์สาระัตถะของนิทานพื้นบ้าน

4. ชิ้นรายงานผลการศึกษาค้นคว้า

รายงานผลการศึกษาค้นคว้าจะเสนอรายงานผลการศึกษาค้นคว้าโดยพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

สรุปผลการวิจัย

นิทานพื้นบ้าน ตำบลนาเคียน อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยเก็บรวบรวมได้ ประกอบไปด้วยนิทานจำนวน 55 เรื่อง ผู้ให้สัมภาษณ์ข้อมูลทั้งหมด 25 คนจาก 8 หมู่บ้าน ได้แก่ นิทานเรื่อง โต๊ะอาหฺนุมน นกยาง ทำผิดต่อมารดา คิดฆ่าแม่ยายถึงตัว พระยาสุไลมาน คุยมอได้ดี ไฉ่ห้วงบอดลิ้น กำเนิดจระเข้ สามเกลอ สองคนพี่น้อง ลูกทรพี ฝูเขาฝูป่า ศรีธนูชัยตอนชนะและตอนแพ้ นิทานสั้นแต่เล่าไม่มีวันจบ หินเข้ กระเจงกับเสือ แลนกับเต่า กบหูหนวก ไก่ กบ มดสังกับไก่ คนชรา กับหลานชาย กากับนกยูง ฝูไช่ยาน ฝูกระ ที่มาของช้าง ฝูกระทำผิดตัวจริงต้องได้รับโทษ ฝูเนรคุณพ่อแม่ ไม่โกรธกัน คนบ้านนอกเข้ากรุง ครูกับนักเรียน ดีที่สุดเลวที่สุด ผัวกับเมีย คนบ้านบ้าน หูหนวกแลหน้าหลง ไม่ไข่ม่มไม่กลัวหมด นกเขากับหนู กระเจงกับเสือ ศรีธนูชัยสองคนผัวเมีย จงกับราชสีห์ นกกระยาง เด็กดี สามภรรยาคนหนึ่ง ตายาย จงกับเสือ อิหม่ามชี้ขโมย ลูกปู้ด หมอขี่เสือ กูจิง คนที่เนรคุณพ่อแม่ ผู้นำที่ปล่อยปละละเลย หาเมียผิด สามเกลอ ไอ้ขำ และโต๊ะวันตะ

สารัตถะจากนิทานพื้นบ้านตำบลนาเคียน อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าสารัตถะของนิทานพื้นบ้านมี 4 สารัตถะที่สำคัญ ประกอบไปด้วยสารัตถะความเชื่อเรื่องกรรม สารัตถะความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ สารัตถะที่เกี่ยวกับสถาบันครอบครัว และสารัตถะที่เกี่ยวกับสถาบันสังคม

1. สารัตถะความเชื่อเรื่องกรรม

ความเชื่อเรื่องกรรมปรากฏในนิทานพื้นบ้านจำนวน 6 เรื่อง ได้แก่นิทานเรื่อง ทำผิดต่อมารดา ผู้เนรคุณต่อพ่อแม่ คนที่เนรคุณต่อพ่อแม่ ลูกทรพี คิดฆ่าแม่ยายถึงตัว และนิทานเรื่องเด็กดี้อ สารัตถะความเชื่อเรื่องกรรม ผู้แต่งมุ่งชี้ให้เห็นโทษของการที่เนรคุณต่อพ่อแม่ ไม่เลี้ยงดูพ่อแม่ นิทานทุกเรื่องในตำบลนาเคียนที่มีสารัตถะความเชื่อเรื่องกรรมจึงปรากฏในลักษณะของเคราะห์กรรมที่เลวร้าย และรุนแรงสำหรับคนที่ไม่กตัญญูรู้คุณพ่อแม่ คิดฆ่าแม่เลี้ยงพ่อแม่ ไม่เลี้ยงดูพ่อแม่ หรือดื้อกับพ่อแม่ มีจุดจบด้วยการเสียชีวิต พิการ์ ชีวิตไม่มีความสุขในรูปแบบเคราะห์กรรมที่แตกต่างกันไป โทษจะรุนแรงและเห็นผลในเวลาอันรวดเร็ว ตามหลักศาสนาอิสลามถือว่าเป็นกรรมที่หนักมาก ลูกที่กระทำผิดหรือเนรคุณต่อพ่อแม่จะส่งผลทันที ดังเช่นนิทานเรื่อง ผู้เนรคุณต่อพ่อแม่

สำหรับนิทานเรื่องนี้ นิทานกล่าวถึงพ่อคือตากลั่นเลี้ยงดูสงเสียให้ลูกชายเรียนจนจบสายตำรวจ เข้ารับราชการ ลูกขอเงินมาทุกครั้งตากลั่นก็หาส่งไปให้ทุกครั้ง ลูกชายขอมาสองหมื่น บอกตากลั่นว่าเพื่อเลื่อนยศ ตากลั่นก็ให้ไป ครั้งสุดท้ายขอมานึ่งแสน ตากลั่นก็ยอมขายควายขายที่นา ขายจนหมดไม่มีอะไรเหลือ แต่ความจริงคือลูกชายนำเงินที่ตากลั่นขายควายขายที่นาไปสู้อภรรยา บ้านก็ไม่ได้กลับเป็นเวลา 20 ปี ตากลั่นทนคิดถึงไม่ไหวเลยตามไปหาลูกชาย แต่ลูกชายปฏิเสธและทำเป็นไม่รู้จำ ไม่ยอมรับว่าตากลั่นเป็นพ่อ ตากลั่นต้องไปอาศัยบ้านคนที่ไม่รู้จักที่เขาเมตตาให้อยู่อาศัย และประทั่งชีวิตโดยการขอทาน หลังจากนั้นตากลั่นทราบข่าวว่าลูกของลูกชายถูกรถชนเสียชีวิต ส่วนลูกชายตากลั่นที่ซื่อซัยศทำผิดวินัยร้ายแรงจนต้องออกจากราชการ ภรรยาขอหย่า โทษที่ตำรวจซัยศทำผิดต่อตากลั่น เนรคุณต่อพ่อส่งผลให้ชีวิตของซัยศไม่ประสบความสำเร็จ ครอบครัวย่ำแย่ ผลบุญไม่คุ้มครองปกป้องคนที่เนรคุณต่อพ่อแม่ ตามความเชื่อของศาสนาอิสลามเขามีความเชื่อว่าบุคคลใดก็ตามที่เนรคุณต่อพ่อแม่จะได้รับผลกรรมรวดเร็วที่สุด ไม่มีความเจริญ บาป เวร บาปกรรมจะส่งผลเร็วกว่าการกระทำผิดในรูปแบบอื่น บริบทของนิทานเป็นเรื่องสมัยใหม่จึงไม่มีเรื่องของอิณินหารเข้ามาเกี่ยวข้อง บริบทเป็นลักษณะของสังคมยุคปัจจุบันที่พ่อแม่สงเสียเลี้ยงดูให้ลูกได้รับการศึกษาเล่าเรียน รับราชการตามค่านิยมของสังคมไทย โดยผู้เป็นพ่อยอมลำบากเพื่อให้ลูกได้รับการเลื่อนยศตามที่ลูกบอก

นิทานบางเรื่องจะมีลักษณะบริบทของนิทานที่ผู้เล่านำเรื่องเหนือธรรมชาติ ซึ่งเป็นความเชื่อดั้งเดิมของมนุษย์มาเป็นวัตถุดิบประกอบกับจินตนาการเกี่ยวกับพลังอำนาจเหนือธรรมชาติว่ามีอิทธิพลต่อคนในพื้นที่ สามารถกำหนดชะตาชีวิต และร่วมลงโทษบุคคลที่ขาดความกตัญญูรู้คุณต่อบิดามารดา เช่น นิทานเรื่องลูกทรพี

นิทานเรื่องลูกทรพี นิทานเรื่องนี้เรื่องเกิดขึ้นในครอบครัวที่ยากจน แม่มีลูกชายอยู่หนึ่งคนอยากให้ลูกเป็นเจ้าคนนายคน แม่รักลูกพยายามให้ลูกเรียนสูง ประกอบกับลูกเป็นคนใฝ่เรียน ลูกไปเรียนไม่เคยส่งข่าวคราวให้แม่รับทราบและกลับมาเยี่ยมบ้านเลย จนกระทั่งแม่แก่แม่ทำงานไม่ไหวแล้ว ลูกก็ได้สำเร็จในชีวิตตามที่แม่ฝันไว้ แม่ได้ข่าวว่าลูกเป็นเจ้าเมือง แม่ก็ปลื้มใจมีความหวังว่าจะได้พบลูก วันหนึ่งแม่ได้ข่าวว่าเจ้าเมืองมาเยี่ยมชาวบ้าน แม่เลยเตรียมของที่ลูกชอบเพื่อรอไปต้อนรับลูก โดยหวังว่าเมื่อลูกเห็นสัมภาระก็จะรู้ว่าเป็นลูกแม่ แม่ก็ไม่ปรากฏตัวให้ลูกเห็นกลัวลูกเสียหน้า ด้วยความหวังว่าลูกเห็นลูกต้องกอด แต่สิ่งที่แม่ได้รับจากลูกคือ ลูกเห็นแม่แล้วแต่ลูกไม่ยอมรับของที่แม่นำมาให้และไม่ยอมรับแม่ที่จน ๆ ด้วยความเสียใจแม่ก็เลยต้องนำของกลับด้วยความผิดหวัง แม่เสียใจอย่างรุนแรงและเสียชีวิตลงทันที ระหว่างทางที่ลูกชายกลับจากเยี่ยมชาวบ้านต้องข้ามทะเลมหาสมุทร ทะเลพิโรธทำให้เขาจมหายลงไปในห้องทะเลลึก

นิทานเรื่องนี้ผู้เล่าอิงกับแนวความเชื่อเหนือธรรมชาติที่ไม่สามารถพิสูจน์หรืออธิบายได้ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ทำให้ผู้คนในสังคมยำเกรงหรือเกรงกลัวต่อการทำผิดทำบาป ทะเลพิโรธลูกชายที่เป็นเจ้าเมืองแต่ไม่ยอมรับแม่ที่เป็นชาวบ้านฐานะยากจน จึงส่งผลให้ลูกชายถูกระดมชาติร่วมลงโทษ ถึงแม้ว่าโลกจะก้าวหน้าไปเพียงไร

แต่ยังพบว่าความเชื่อเหนือธรรมชาติยังมีความสัมพันธ์กับชีวิตของคนในสังคม สะท้อนให้เห็นความเชื่อดั้งเดิมของคนในสังคมทุกยุคทุกสมัย ความเชื่อเหนือธรรมชาติถูกบันทึกและสะท้อนออกมาในนิทาน ซึ่งผู้เล่านำเรื่องเหนือธรรมชาติซึ่งเป็นความเชื่อดั้งเดิมของมนุษย์มาเป็นวัตถุดิบประกอบกับจินตนาการเกี่ยวกับพลังอำนาจเหนือธรรมชาติว่ามีอิทธิพลต่อคนในพื้นที่ สามารถกำหนดชะตาชีวิต และร่วมลงโทษบุคคลที่ขาดความกตัญญูรู้คุณต่อบิดามารดา เป็นนิทานที่เล่าเพื่อเป็นอุทาหรณ์สอนใจให้ลูกหลานเห็นโทษของการขาดความกตัญญู การทำให้พ่อแม่ทุกข์ใจ ทั้งนี้มุ่งชี้ให้เห็นว่าความกตัญญูเป็นคุณธรรมที่สำคัญประการหนึ่ง โดยเฉพาะผู้มีพระคุณบิดามารดาควรต้องตอบแทน ดูแลเลี้ยงดูท่านยามแก่เฒ่า ผลของความกตัญญูจะส่งผลต่อผู้กระทำ หากทอดทิ้งพ่อแม่ผลกรรมก็จะตกกับตนเองดังที่ปรากฏในนิทาน

2. สารัตถะความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์

ความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านตำบลนาเคียน อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีนิทานทั้งหมด 8 เรื่อง ได้แก่ นิทานเรื่องพระยาสุโลมาน สองคนพี่น้อง ฆิเฆปา ฆิเฆยาน ฆิเฆระ หมอขี่เสือ หินเข้ และโต๊ะวันตะ นิทานปรากฏสารัตถะความเชื่อเรื่องผี และความเชื่อตามหลักศาสนา เชื่อและศรัทธาองค์อัลลอฮ์ ในส่วนของความเชื่อเรื่องผี ชาวมุสลิมไม่ได้มีความเชื่อเรื่องผีในแบบที่ว่าผีคือวิญญาณของผู้ที่เสียชีวิตอย่างความเชื่อของชาวไทยพุทธ แต่มีความเชื่อเรื่องผีในลักษณะที่เรียกว่า “ญิน” ญิน คล้าย ๆ เทวดา แต่ถ้าพระเจ้าไม่เปิดโอกาสให้จะมองไม่เห็น ไม่สามารถสัมผัสจับต้องและมองเห็นด้วยตาได้ เป็นสิ่งเร้นลับ นิทานที่ปรากฏความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องผี (ญิน) มีทั้งหมด 4 เรื่อง ได้แก่ เรื่อง สองคนพี่น้อง ฆิเฆปา ฆิเฆยาน และฆิเฆระ

นิทานเรื่อง สองคนพี่น้อง ฆิเฆปา ฆิเฆยาน ทำให้เห็นความเชื่อของชาวบ้านเกี่ยวกับผี (ญิน) ในพื้นที่ตำบลนาเคียนโดยภาพรวม ผีตามความเชื่อของชาวบ้านจะชอบสะสมสมบัติ ซึ่งปรากฏในนิทานสองเรื่อง คือสองคนพี่น้อง และนิทานเรื่องฆิเฆปา นิทานเรื่องฆิเฆปามีลักษณะเช่นเดียวกับผีในนิทานเรื่องสองคนพี่น้องในเรื่องของการสะสมสมบัติ และที่พิเศษคือมีตำราตามล่าหาสมบัติด้วย ดังเนื้อเรื่องในนิทานเรื่องฆิเฆปา

นิทานเรื่องฆิเฆปา กล่าวถึงญินตัวหนึ่งที่มีลักษณะพิเศษกว่าตัวอื่นคือมีตำราตามล่าหาสมบัติ ถ้าเกิดทรัพย์สินสูญหายเขาจะรู้ สัญชาตญาณคนเป็นโจรก็พยายามจะขโมย แต่ก็ทำไม่ได้สักที โจรเลยคิดว่าต้องเอาตำราไปด้วย ญินจะได้ตามไม่ได้ มีอยู่วันหนึ่งโจรคิดหาอุบายให้ญินทิ้งตำรา ด้วยความฉลาดของโจร โจรก็ไปขโมยทองของญินมา ขโมยทองมาก็เอาวางบนศีรษะแล้วขุดดินวางบนศีรษะแล้วขึ้นไปอยู่บนปลายไม้ ญินก็เปิดตำราหาทองปรากฏว่าทองอยู่บนต้นไม้ได้จริง ญินเลยบอกว่าตำราเพี้ยนญินตัดสินใจโยนตำราทิ้ง โจรยืมได้เพราะแผนสำเร็จ นิทานเรื่องนี้จึงแสดงให้เห็นว่าในศาสนาอิสลามยังคงมีความเชื่อเรื่องผีอยู่แต่ตามหลักศาสนาผู้เล่าบอกว่าผีในศาสนาอิสลามชื่อว่าญิน ผีในนิทานเรื่องนี้ชอบสะสมสมบัติและมีสมบัติจำนวนมาก และนอกจากนี้ยังสามารถรักษาสมบัติ ช่วยทำงาน ช่วยเฝ้าสมบัติ ดังปรากฏในนิทานเรื่องฆิเฆยาน เรื่องฆิเฆยานเป็นผีที่คนในสมัยอดีตเชื่อถือและนับถือกันในพื้นที่ตำบลนาเคียน เหตุการณ์ในอดีตในสมัยที่ผู้เล่านิทานยังเป็นเด็กอยู่ มีผู้เฒ่าผู้แก่เล่าให้ฟังต่อ ๆ กันมา เป็นความเชื่อของคนสมัยโบราณ คนในพื้นที่ตำบลนาเคียนมีความเชื่อในเรื่องของฆิเฆยาน ชาวบ้านจะเลี้ยงไว้เพื่อไว้เฝ้าทรัพย์สิน เพราะสมัยก่อนโจรผู้ร้ายค่อนข้างชุมมาก ไว้ใช้งาน ไว้เฝ้า หามเรือ หามต้นไม้ ฆิเฆยานทำงานกับเจ้าของที่เลี้ยงเวลากลางคืน แต่มีข้อแม้ว่าห้ามไปทัก ถ้าทักแล้วจะหมดสติทันที ใครก็ตามที่ไปเอาของที่เขาปลูก ฆิเฆยานจะตามมารังควานจนถึงที่สุดจนกว่าคนที่ขโมยไปจะเอาไปคืน

การเลี้ยงฆิเฆยานของชาวบ้านในพื้นที่สมัยก่อนเลี้ยงไว้เพื่อป้องกันขโมย เพราะสมัยก่อนโจรผู้ร้ายค่อนข้างมาก งานที่ช่วยในสมัยนั้นคือการทำนา หามเรือ หามต้นไม้ โดยทำงานร่วมกับเจ้าของที่เลี้ยงเอาไว้ในเวลากลางคืน โดยมีข้อห้ามในการทำงานร่วมกันคือห้ามทัก ถ้าทักแล้วฆิเฆยานจะหมดสติทันที นอกจากบทบาทดังกล่าวแล้วอีกบทบาทหนึ่งของฆิเฆยานคือตามทวงของที่มีคนขโมยไปจากเจ้าของ ฆิเฆยานจะตาม รังควานจนอยู่ไม่เป็นสุข สุดท้ายขโมยต้องนำเอาของมาคืน

นอกจากนี้ชาวบ้านยังมีความเชื่อในเรื่องผีกระ ผีกระเป็นเรื่องของคนที่ฝึกฝนวิชาจนปรากฏกายเป็นตัวตนขึ้นมาสามารถทำให้คนรักคนหลงได้ คนที่เรียนวิชานี้ใช้ให้ทำอะไรก็จะทำให้ทั้งหมด เวลาไม่พอใจใครหรือไม่ชอบใครก็จะทำให้เขาเจ็บปวด ผีกระจะเข้าคนที่อ่อนแอ คนป่วย ทำให้คนในหมู่บ้านมีความแตกแยก ทำให้ทะเลาะกัน และที่สำคัญมีการรับและมีการถ่ายทอดให้ลูกหลาน พอถึงรอบปีจะทำบุญใหญ่คล้าย ๆ ทำบุญตายาย รวมกันเสร็จก็จะไปทิ้งให้ไกลจากหมู่บ้าน หลักศาสนาอิสลามคนมุสลิมห้ามบูชาในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ผีก็ไม่มี แต่มุสลิมเชื่อว่าญินมี คล้าย ๆ เทวดา แต่ถ้าพระเจ้าไม่เปิดโอกาสให้จะไม่เห็น

นอกจากความเชื่อในเรื่องญินแล้วคนสมัยก่อนยังมีความเชื่อในเรื่องของคนที่มีวิชา หรือภาษาชาวบ้านเรียกว่ามีของ ซึ่งลักษณะของคนมีของหรือมีวิชาปรากฏอยู่ในนิทานเรื่องหมอผีเสื้อ นิทานที่มีเรื่องราวแสดงให้เห็นถึงการคลอเคลียในสมัยก่อนที่มีหมอตำแยเป็นผู้ทำคลอด และผู้ที่ทำหน้าที่หมอตำแยชาวบ้านเล่าต่อ ๆ กันมาว่าเวลาจะเดินทางไปทำคลอดบ้านใครจะมีวิชาคือขี่เสือไปทำคลอด และถึงบ้านของคนท้องภายในเวลาอันรวดเร็ว คนสมัยก่อนจึงเชื่อว่าหมอตำแยเป็นคนมีของ

ส่วนความเชื่อในเรื่องหินเข็กมีปรากฏในพื้นที่ตำบลนาเคียน นิทานเรื่องหินเข็ก จึงมีเนื้อเรื่องแปลกพิสดารว่าเคยเกิดขึ้นจริงในพื้นที่ตำบลนาเคียน บอกตัวละครและสถานที่ไว้ชัดเจน อธิบายความเป็นมาของสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่น แก่นเรื่องของนิทานเรื่องนี้เน้นการให้คำตอบและอธิบายความเป็นมาเกี่ยวกับการกำเนิดหินเข็กโดยใช้วิธีการเล่าง่าย ๆ สนุกสนานและไม่ซับซ้อนทั้งยังแสดงให้เห็นถึงความเชื่อความศรัทธาของชาวบ้านในพื้นที่ สำหรับนิทานเรื่องพระยาสุโลมานจัดเป็นนิทานประเภทประวัติศาสตร์ที่แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลที่องค์อัลลอฮ์ประทานให้กับนบีเรียกว่าอิบนีฮาร องค์อัลลอฮ์ มอบให้แต่ละคนไม่เหมือนกันและเป็นสิ่งที่คนอื่นไม่สามารถมีได้ นอกจากนิทานเรื่องนี้แสดงให้เห็นอิทธิพลของนบีสุโลมานในการที่ท่านสามารถรู้ฟังภาษาสัตว์แล้ว ยังได้รู้ความเป็นมาของสัตว์แต่ละชนิดด้วยว่ามีความเป็นมาอย่างไร

สารัตถะความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในนิทานพื้นบ้านตำบลนาเคียน นอกจากความเชื่อในเรื่องผี (ญิน) แล้วศาสนาอิสลามยังมีความเชื่อความศรัทธาต่อโตะวันเตะ ชาวบ้านมีความเชื่อว่าโตะวันเตะเขาเป็นคนศักดิ์สิทธิ์ เพราะว่าใครปวดหัวก็ไปขอน้ำมากิน โตะวันเตะเอาน้ำมาเสกมาเป่าให้กินก็หายไพลายคน เลยมีชื่อว่าโตะระหมาดคือคนศักดิ์สิทธิ์ นอกจากนี้มีความศรัทธาต่อองค์อัลลอฮ์ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับศาสนา เนื้อเรื่องที่ปรากฏในนิทานมักจะอ้างถึงศาสนาและสาวกในศาสนา นิทานเหล่านี้ตามทฤษฎีของผู้เล่าถือว่าเป็นเรื่องจริง

3. สารัตถะที่เกี่ยวกับสถาบันครอบครัว

สารัตถะที่เกี่ยวกับสถาบันครอบครัว คือแนวทางในการอยู่ร่วมกันในครอบครัวเพื่อความสุขและสงบ สารัตถะที่เกี่ยวกับสถาบันครอบครัวปรากฏในสองลักษณะคือ การเลือกคู่ครองและศิลปะในการครองเรือน ในการเลือกคู่ครองปรากฏในนิทานพื้นบ้านตำบลนาเคียนจำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ นิทานเรื่องคิดฆ่าแม่ยายถึงตัว หาเมียผิด การเลือกคู่คุยไม่ได้ดี และนิทานเรื่องไอ้หวังบอดลิ้น ดังตัวอย่างนิทานเรื่องการเลือกคู่

นิทานเรื่องการเลือกคู่ นิทานเรื่องนี้มุ่งชี้ให้เห็นว่าการดูหรือวิเคราะห์สิ่งใดไม่ละเอียดรอบคอบย่อมทำให้เกิดปัญหาในภายหลัง ต้นเรื่องมีอยู่ว่ามีครอบครัวอยู่ครอบครัวหนึ่งมีลูกสาวอยู่ 2 คน มีอีกครอบครัวหนึ่งมีลูกชาย บ้านที่มีลูกชายต้องการไปสุ่ขอบ้านที่มีลูกสาว 2 คน แม่ถามลูกชายว่าลูกคิดดีแล้วหรือว่าจะเลือกผู้หญิงคนไหน ไปถึงบ้านเจ้าสาวก็พบว่าคนหนึ่งนอนเย็บนอนอยู่ อีกคนกำลังหุงข้าว เขาถามเจ้าบ่าวว่าจะเลือกคนไหน เขาจึงหันมาบอกแม่ว่าคนนี้ขยัน ขนาดนอนยังทำงานอยู่เลย เขาจึงบอกแม่ว่าเลือกคนที่นอนทำงาน พอแต่งงานก็ย้ายไปอยู่บ้านแม่ยาย อยู่ไปนาน ๆ ก็เห็นความจริงว่าภรรยาเกียจคร้าน ลูกชายจึงรู้ว่าเลือกคนผิด เลือกคนที่นอนยังทำงาน นิทานเรื่องนี้จึงกล่าวถึงเรื่องของการเลือกคู่ว่าอย่ามองคนในแง่บวกทุกคนหรืออย่ารีบด่วนสรุป รีบตัดสินใจ ต้องมองให้รอบด้านและมองหลายมุม ในมุมของผู้ชายมองว่าผู้หญิงเป็นคนขยันเพราะขนาดว่านอนยังทำงานไปด้วย แต่หากมองอีกมุมหนึ่งอาจมองได้ว่าขี้เกียจมากถึงขนาดว่าต้องนอนทำงาน

นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงสาระของการครองเรือนว่าการเป็นสามีและภรรยาจำเป็นต้องมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ดังปรากฏในนิทานเรื่อง สามีภรรยาคนหนึ่ง นิทานเรื่องนี้สามีเป็นคนขี้หึง วันหนึ่งภรรยาไปจ่ายจตุการะในสวนค้า ๆ สามีเห็นต่อไม้เก่า ๆ ก็นึกไปว่าภรรยาไปแอบมีชู้ เพราะสามีเห็นต่อไม้เก่า ๆ เป็นรูปคน พอภรรยาลับมาบ้านสามีก็ไม่ฟังคำอธิบาย ด้วยความหึงหวง ภรรยาพยายามอธิบายให้ฟังว่าเป็นต่อไม้สามีก็ไม่ฟัง สามีตีภรรยาจนสลบ พอตื่น ภรรยาสลบแล้วจึงค่อยตามไปดูจึงได้รู้ว่าภรรยาไม่ได้มีชู้

นิทานเรื่องนี้ให้ข้อคิดในการอยู่ร่วมกันระหว่างสามีและภรรยาว่าต้องมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน พร้อมรับฟัง คำชี้แจงและเหตุผลของอีกฝ่าย หากใจร้อนไม่รับฟังและขาดสติด้วยอารมณ์โกรธแล้วจะทำให้โทษและควรใจเย็นไม่ใช้อารมณ์ในการตัดสินหรือแก้ไขปัญหานั้น สาระเกี่ยวกับสถาบันครอบครัวในนิทานจะมีเนื้อหากล่าวถึงเรื่องการเลือกคู่ว่าหากใครได้คู่ครองที่ดีก็จะช่วยส่งเสริมทำให้ครอบครัวอยู่กันอย่างราบรื่น อบอุ่น สำหรับนิทานที่ชี้ให้เห็นผลของการมีภรรยาที่ดีมีปรากฏหนึ่งเรื่อง คือนิทานเรื่องคุยไม้ได้ดี แต่หากได้คู่ครองที่ไม่ดีก็จะมีผลเสียต่อคนในครอบครัว ดังนั้นการเลือกคู่ชีวิตจะต้องเลือกคนที่รักครอบครัว รักพ่อแม่พี่น้องของครอบครัวเราด้วย การตัดสินใจเลือกคู่ครองจึงต้องใช้เวลาในการคิด พิจารณาและมองให้รอบคอบ รอบด้าน อย่ารีบด่วนตัดสินใจจะได้ไม่ตัดสินใจผิดพลาด

4. สาระเกี่ยวกับสถาบันสังคม

สาระเกี่ยวกับสถาบันสังคม หมายถึงสาระที่เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตนเพื่อให้อยู่ในบรรทัดฐานของสังคมที่พึงประสงค์ สาระเกี่ยวกับสถาบันสังคมในนิทานพื้นบ้านมีจำนวน 2 เรื่อง คือ นิทานเรื่อง ผู้นำที่ปล่อยปละละเลย และนิทานเรื่องผู้กระทำผิดตัวจริงต้องได้รับโทษ นิทานในตำบลนาเคียนได้กล่าวถึงปัญหาในการปกครอง ในเรื่องของความเป็นผู้นำ นิทานเรื่องผู้นำที่ปล่อยปละละเลย เนื้อเรื่องกล่าวถึงผู้นำคนหนึ่งมอบหน้าที่ให้บริวารและลูกน้องดูแลและบริหารเพื่อที่ว่าตนเองจะได้ไม่ต้องเหน็ดเหนื่อย บังเอิญมีครอบครัวหนึ่งที่เขายากจน แร้นแค้น ต้องอดมื้อกินมื้อ อยู่มาวันหนึ่งผู้นำออกตรวจราชการเอง บังเอิญผู้นำได้ยินเสียงเด็กร้องและได้ยินคำพูดจากแม่ว่า ลูกค่ะลูกทั้งหมดรอห้อย นอนไปพลาง ๆ นะเดี๋ยวพอสุกจะได้กิน พูดอยู่แบบนี้ ผู้นำผ่านไปก็ได้ยินคำพูดนี้ในหู เดินกลับมาทางเดิมปรากฏว่าเด็กยังร้องเหมือนเดิม แม่เขาก็กังฟูตประโยคเดิมอยู่อีก ผู้นำเกิดความสงสัยเลยขึ้นไปบนบ้านถามว่าทำไมเธอถึงพูดประโยคนี้ ผู้หญิงคนนั้นก็บอกให้เปิดดูในหม้อ ผู้นำก็ไปเปิดหม้อดูก็พบว่าในหม้อคือลูกหิน ผู้นำเลยถามแม่ของเด็ก ๆ ว่าทำไมเธอถึงทำแบบนี้ เธอตอบว่าเพราะลูกหินต้องใช้เวลาคั่วสามวันก็ไม่เปื่อย ต้องการให้ลูกได้กลับไป ตั้งแต่คนนั้นมาบริหารบ้านเมืองตนเองก็ลำบาก ที่ต้องคั่วลูกหินนั้นก็เพื่อให้ลูกกลับเพราะคั่วลูกหินมันไม่สุก ต้องการให้ลูกกลับ นี่แหละคือความแร้นแค้น ความยากจน ผู้นำคนนี้เลยบ่นกับตัวเองว่านี่แหละคือตัวข้าพเจ้าที่มอบให้ลูกน้องไปปฏิบัติต่อไปจะไม่ทำอย่างนี้แล้ว เพราะไม่ใช่เดือร้อนเฉพาะผู้หญิงคนนี้คนเดียว มันเดือร้อนกันทั้งหมด

ในนิทานจะกล่าวถึงเรื่องการคั่วลูกหินเพื่อให้ลูกกลับเพราะความลำบากยากจน ซึ่งในความเป็นจริงคงเป็นไปได้แต่เจตนาของการเล่านิทานก็เพื่อชี้ให้เห็นถึงการเป็นผู้นำว่าต้องใส่ใจทุกข์ สุข ของราษฎรด้วยตนเอง และต้องเข้าถึงราษฎรโดยการไปเยี่ยมเยียน ไปดูแลความเป็นอยู่ด้วยตนเองไม่ปล่อยให้ผู้อื่นไปปฏิบัติหน้าที่แทนตนเอง นอกจากนี้ผู้นำยังต้องมีความรอบคอบในการคิดและตัดสินใจ ต้องมีไหวพริบ มีวิจรรย์ญาณและรับฟังให้รอบด้านก่อนจะตัดสินใจทำอะไร ถึงแม้จะมีหลักฐานพร้อมแล้ว หรือก่อนที่จะตัดสินใจใครต้องรับฟังด้วยเหตุและผลและไม่รีบด่วนสรุปจนเกินไป เพราะอาจทำให้เกิดความผิดพลาดได้ เพราะบางเรื่องสลับซับซ้อน ผู้กระทำผิดตัวจริงอาจไม่ได้รับโทษ ดังที่ปรากฏในนิทานเรื่องผู้กระทำผิดตัวจริงต้องได้รับโทษ จะเห็นได้ว่าพระยาธิบดีตัดสินตามคำบอกกล่าวของนายทหารทุกครั้งทีนายทหารมารายงาน พระยาธิบดีตัดสินโดยขาดการไตร่ตรอง พอถูกท้วงติงจากผู้ส่งลงโทษก็ต้องหยุดการลงโทษทุกครั้ง การเป็นผู้นำจึงต้องมีความรอบคอบ โดยเฉพาะในกรณีตัดสินโทษใครยังต้องหาข้อมูลให้รอบด้าน นิทานเรื่องดังกล่าวจึงสอดคล้องกับหลักธรรมคำสอนในศาสนาอิสลามที่ศาสนาอิสลามสอนให้ดำรงความยุติธรรม

การอภิปรายผล

สารัตถะจากนิทานพื้นบ้านตำบลนาเคียน อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช สารัตถะที่พบสอดคล้องกับงานวิจัยของ Poolsawat (1996, p. 9) ในประเด็นสารัตถะเกี่ยวกับสถาบันครอบครัว และสารัตถะที่เกี่ยวกับสถาบันสังคม แต่ในประเด็นสารัตถะของนิทาน Poolsawat พบว่าสารัตถะเกี่ยวกับเรื่องราวส่วนปัจเจกชนพบมากที่สุด ซึ่งนำไปสู่ข้อสรุปว่าผู้แต่งหรือผู้เล่านิทานต้องการปลูกฝังหรือชี้แนะให้คนในสังคมมีคุณลักษณะเฉพาะตนเพื่อความอยู่รอดและก้าวหน้าของชีวิต ข้อสรุปนี้นับว่าน่าสนใจ แต่ขัดกับตอนท้ายที่กล่าวว่า สารัตถะเกี่ยวกับปัจเจกชนที่พบได้แก่การทำตนให้มีคุณธรรม การวางตนให้เหมาะสม และการเข้าใจวิสัยมนุษย์และวิสัยโลก ทั้งนี้เพราะประเด็นเหล่านี้โดยเฉพาะคุณธรรม และการวางตนให้เหมาะสมนั้นล้วนแต่เป็นบรรทัดฐานของสังคมทั้งสิ้น ดังนั้นหากคุณลักษณะเหล่านี้จะเป็นคุณลักษณะเฉพาะตนของบุคคล ก็คือคุณลักษณะเฉพาะบุคคลภายใต้ข้อกำหนดของสังคมนั่นเอง หากใช้คุณลักษณะเฉพาะตนในฐานะปัจเจกไม่

นอกจากนี้ผลวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lekduwee (1994) เรื่อง “การวิเคราะห์นิทานพื้นบ้านไทยมุสลิมจังหวัดปัตตานี” ประเด็นจุดมุ่งหมายของการเล่านิทานนอกจากเพื่อความบันเทิงแล้วนิทานคติยังสอดแทรกความรู้ให้คิดและประสบการณ์บางประการแก่ผู้ฟัง ชาวไทยมุสลิมเคร่งครัดในกฎระเบียบและข้อบังคับทางศาสนาจึงผูกนิทานคติไว้เป็นเครื่องสอนใจ ชาวไทยมุสลิมยกย่องนับถือบุคคลที่มีความรู้ทางศาสนา เช่น โต๊ะครู โต๊ะอิหม่าม เป็นต้น เนื่องจากบุคคลเหล่านี้มีความประพฤติดีและมีคุณธรรม ชาวไทยมุสลิมจังหวัดปัตตานีจึงยกย่องบุคคลที่มีความประพฤติไม่พึงประสงค์ เนื่องจากขัดแย้งกับบทบัญญัติทางศาสนา และชาวไทยมุสลิมมีความซาบซึ้งในคุณค่าของธรรมชาติ เนื่องจากดำรงชีวิตอยู่ด้วยปัจจัยสี่ที่ได้จากธรรมชาติ มีความเชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติเนื่องจากเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ตกทอดมาแม้จะขัดกับบทบัญญัติทางศาสนาก็ตาม

สารัตถะของนิทานพื้นบ้านในตำบลนาเคียนมีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Yoswarissakul (2017) เรื่องการศึกษานิทานพื้นบ้านมุสลิมในจังหวัดปัตตานี ผู้แต่งนิทานมุ่งให้ผู้ฟังเห็นถึงการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข โดยการสอดแทรกคุณธรรมในเนื้อหา นิทาน สารัตถะส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นในเรื่องการทำความดี การวางตัวดี การประพฤติตนตามหลักศาสนา การรู้จักแบ่งปันและการใช้ชีวิตตามวิถีมุสลิม เข้าใจและปรับตัวตามกระแสความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและมีสติในการดำเนินชีวิตทำให้คนในชุมชนอยู่อย่างมีความสุข

สารัตถะความเชื่อในนิทานพื้นบ้านตำบลนาเคียนเป็นบริบทของสังคมและวัฒนธรรมที่มีลักษณะการประยุกต์เนื่องจากผู้เล่านิทานอยู่ในบริบทของสังคมยุคเก่าและยุคปัจจุบัน ดังนั้นสารัตถะของนิทานจึงมีเนื้อหาที่มีลักษณะกึ่งกลางระหว่างบริบทของสังคมสมัยเก่ากับสมัยใหม่อันเป็นลักษณะเฉพาะของนิทานในพื้นที่ตำบลนาเคียน ประเด็นสำคัญคือเนื้อเรื่องในนิทานมีการปรับแต่งเนื้อเรื่องขึ้นมาใหม่โดยอาศัยทั้งความรู้ประสบการณ์ และจินตนาการเข้าด้วยกัน นิทานบางเรื่องแต่งขึ้นโดยอาศัยเค้าโครงความรู้เดิมที่มีอยู่แล้ว ส่วนนิทานบางเรื่องมีการปรับเปลี่ยนบริบทของการเล่าเรื่องแบบใหม่ ตามที่กล่าวมานี้ล้วนแสดงให้เห็นสารัตถะที่สำคัญในนิทานพื้นบ้านตำบลนาเคียน อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ดังนั้นนิทานในพื้นที่ตำบลนาเคียนแสดงให้เห็นว่าชาวไทยมุสลิมในตำบลนี้ส่วนใหญ่ดำเนินชีวิตตามกฎเกณฑ์ที่เป็นบรรทัดฐานของสังคมที่เชื่อมั่นในหลักธรรมคำสอนทางศาสนา จึงได้ใช้นิทานเป็นเครื่องมือในการอบรมสั่งสอนลูกหลาน หรือคนในสังคมอีกประการหนึ่ง นิทานจึงเป็นส่วนหนึ่งที่แสดงให้เห็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนและสังคม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

สถานศึกษาระดับอนุบาล-มัธยมศึกษา ในตำบลนาเคียน อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช และองค์การบริหารส่วนตำบลนาเคียน สามารถนำเอานิทานพื้นบ้านในตำบลนาเคียนไปถ่ายทอดให้กับนักเรียนในพื้นที่ เพื่อให้

เด็กนักเรียนได้ศึกษาเรียนรู้นิทานพื้นบ้านของตนเอง เพื่ออนุรักษ์ มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ส่งผลให้ทุนทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นได้รับการอนุรักษ์ สืบสาน และต่อยอดอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

1. ควรมีการศึกษาสารัตถะและคุณค่าของนิทานพื้นบ้านในพื้นที่อื่น ๆ เพื่อศึกษาคุณลักษณะเฉพาะของนิทานแต่ละพื้นที่ และการศึกษาเปรียบเทียบ
2. ควรมีการศึกษาวิเคราะห์กลวิธีการนำเสนอด้านองค์ประกอบนิทาน ได้แก่ โครงเรื่อง แก่นเรื่อง ฉาก และตัวละคร รวมทั้งการใช้ภาษา

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณทุนสนับสนุนวิจัยทุนเบญจวิจัย ประจำปีการศึกษา 2563 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช และข้อมูลจากงานวิจัยเรื่องการศึกษาวรรณกรรมมุขปาฐะ : สารัตถะและคุณค่านิทานพื้นบ้านชาวไทยมุสลิม ตำบลนาเคียน อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ประโยชน์อันใดที่เกิดจากการทำวิจัยในครั้งนี้ ย่อมเป็นผลมาจากความกรุณาของท่านดังกล่าวข้างต้น ตลอดจนที่ปรึกษางานวิจัย รศ.วิมล คำศรี ที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษาด้วยดี

References

- Boonyarit, K. & Kamnoedthong, S. (2021). A Comparative Study of Motifs in Trickery Folktales: Pohneh-Mohneh and Sri Thanonchai. *Princess of Naradhiwas University Journal of Humanities and Social Sciences*, 8(1), 194-209. (in Thai)
- Chumphon, P. (2015). *Fundamentals of local literature in four regions*. Bangkok: Odeon Store. (in Thai)
- Creswell, J. W. & Creswell, J. D. (2018). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (5th ed). Los Angeles, CA: SAGE.
- Damsri, W. (1996). *Folktales : Local cultural heritage of Nakhon Si Thammarat*. Nakhon Si Thammarat: Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Si Thammarat Rajabhat Institute. (in Thai)
- Lekduwee, N. (1994). *An analysis of Thai Muslim folktales in Changwat Pattani*. (Master of Arts thesis). Prince of Songkhla University Pattani Campus, Faculty of Humanities and Social Sciences, Program in Thai (Literature). (in Thai)
- Nakean Subdistrict Administrative Organization. (2018). *Local Development Plan 2018-2021*. Nakhon Si Thammarat: Nakean Subdistrict Administrative Organization. (in Thai)
- Nimmanhaemin, P. (1995). *Folktales*. Teaching documents in Thai language, Unit 3, Nonthaburi : Sukhothai Thammathirat Open University. (in Thai)
- Petchnok, K. (2009). *Southern Thai Folktales*. Pathum Thani: Skybooks. (in Thai)
- Poolsawat, S. (1996). *Study of folk tales of Thai Muslims at Moklan Sub-district, Tha Sala District Nakhon Si Thammarat Province*. (Master of Arts thesis). Srinakharinwirot University, Southern Campus, Faculty of Humanities and Social Sciences, Program in Thai Studies. (in Thai)
- Taylor, S.J., Bogdan, R., & DeVault, M.L. (2016). *Introduction to qualitative research methods : a guidebook and resource* (4th ed). New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.
- Yoswarissakul, Y. (2017). A Study of Muslim Folktales in Pattani Province. *Academic*

ผู้เขียน

ดร. จุไรรัตน์ รัตติโชติ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

เลขที่ 1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอมะนัง

จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280

E-mail: Jurairat_rat@nstru.ac.th

